

RAPORT ROCZNY 10'

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

SPIS TREŚCI

01 WPROWADZENIE	3		
02 DZIAŁALNOŚĆ AKREDYTACYJNA	4		
2.1 Akredytacja w liczbach	4		
2.2 Pierwsze akredytacje w laboratoriach medycznych	5		
2.3 Akredytacja laboratoriów badawczych w zakresach elastycznych	5		
2.4 Standaryzacja opisu kompetencji laboratoriów badawczych – matryca powiązań dziedzin, obiektów i metod badawczych	5		
2.5 Nowe formularze zakresów akredytacji laboratoriów badawczych i medycznych	6		
2.6 Przejście z BMC na CMC	6		
2.7 Wymagania akredytacyjne	6		
2.8 Doskonalenie ocen	8		
03 DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA	9		
3.1 Szkolenia otwarte	9		
3.2 Szkolenia wewnętrzne	9		
04 ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE	10		
4.1 Współpraca z Ministerstwem Gospodarki przy zmianie ustawy	10		
4.2 Zmiana statutu	11		
4.3 Podstawowe zmiany organizacyjne	11		
4.4 Audyty wewnętrzne i kontrole zewnętrzne	11		
4.5 Skargi	11		
4.6 Komitet Odwoławczy	12		
4.7 Rada ds. Akredytacji	12		
05 PERSONEL	14		
5.1 Personel stały	14		
5.2 Auditorzy i eksperci	14		
06 RELACJE ZEWNĘTRZNE	15		
6.1 Współpraca z administracją państwową	15		
6.2 Porozumienie z Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – umowa o współpracy w zakresie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami certyfikującymi	16		
6.3 Umowa z Instytutem Metrologii, Elektroniki i Automatyki Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej	16		
6.4 Spotkania z klientami	16		
6.5 Promowanie wiedzy na temat akredytacji	17		
6.6 Współpraca z Polskim Komitetem Normalizacyjnym	19		
6.7 Optymalizacja współpracy międzynarodowej	20		
6.8 Akredytacja w Europie	21		
6.9 Udział w projektach współfinansowanych ze środków UE	21		
07 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA POLSKIEGO CENTRUM AKREDYTACJI W 2010 R.	23		
7.1 Przychody z działalności akredytacyjnej w 2010 r.	24		
7.2 Koszty w 2010 r.	24		
7.3 Bilans za 2010 rok	25		

01 WPROWADZENIE

Prezentujemy Państwu sprawozdanie z działalności Polskiego Centrum Akredytacji za 2010 rok.

Na początku roku 2010 postawiliśmy sobie do realizacji szereg celów i zadań. Plan główny na rok 2010 jest częścią planu strategicznego na lata 2010-2013 i obejmuje swoim zakresem wszystkie obszary aktywności PCA: zarządzanie działalnością akredytacyjną i szkoleniową, zarządzanie finansami, zarządzanie organizacją, zarządzanie kapitałem ludzkim, zarządzanie relacjami zewnętrznymi oraz zarządzanie zasobami materiałowo-technicznymi.

Akredytacja jest narzędziem skutecznym wówczas, gdy funkcjonowanie jednostki akredytującej jest oparte na komunikacji z otoczeniem. Myślmy tu przede wszystkim o stronach zainteresowanych systemem akredytacji, ale również o stronach reprezentujących wiedzę ekspercką. Utrzymywanie i rozwijanie wzajemnie satysfakcjonujących kontaktów jest jednym z priorytetów funkcjonowania PCA. Dlatego rok 2010 to pierwsze w historii PCA spotkania z przedstawicielami la-

boratoriów badawczych i wzorcujących, nowe wydawnictwo PCA Info, audycje w Polskim Radiu PR I oraz porozumienia o współpracy i doskonalenie kontaktów z przedstawicielami administracji państwowej i uczelni wyższych.

Nie można tu zapomnieć również o skuteczności implementowania do działalności PCA wiedzy pozyskiwanej w ramach współpracy międzynarodowej. PCA reprezentowane jest w trzech organizacjach zajmujących się akredytacją: EA, IAF i ILAC, a obecnie kilkanaście osób pracuje w komitetach i grupach roboczych tych organizacji. W ten sposób PCA ma możliwość przedstawienia swojej opinii na forum międzynarodowym, ale również jako organizacja jest w stanie reagować i wdrażać na bieżąco wszystkie kwestie poruszane na forum międzynarodowym, tak, aby system akredytacji w Polsce odpowiadał standardom międzynarodowym.

Dalsze szczegółowe informacje o działalności PCA znajdują Państwo w kolejnych rozdziałach sprawozdania.

02 DZIAŁALNOŚĆ AKREDYTACYJNA

2.1 AKREDYTACJA W LICZBACH

W 2010 r. PCA prowadziło procesy akredytacji i sprawowało nadzór nad następującymi jednostkami oceniającymi zgodność:

- laboratoria badawcze, wzorcujące i medyczne,
- jednostki certyfikujące wyroby, systemy zarządzania i osoby,
- jednostki inspekcyjne,
- weryfikatorzy EMAS i GHG,
- organizatorzy badań biegłości.

Działalność akredytacyjna w 2010 r. przedstawiała się następująco:

- udzielono 123 nowych akredytacji,
- nadzorowano 1202 podmioty posiadające akredytację przed 1.01.2010 r.,
- 33 akredytacje zostały cofnięte lub wygasły (na wniosek klienta lub w wyniku oceny PCA),
- procesów akredytacji w trakcie realizacji – 93 podmioty na koniec 2010 r.

	RAZEM	LB	LP	LM	PT	JCW	JCS	JCP	JK	VE	VG
	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010
Ważnych akredytacji na koniec roku	1289	1037	100	2	4	71	30	11	15	9	10
Złożonych wniosków o akredytację	80	56	5	5	1	5	5	1	0	1	1
Złożonych wniosków w nadzorze (łącznie), w tym:	1357	1177	58	0	0	71	27	2	6	8	8
wniosków o rozszerzenie	644	545	37	0	0	33	16	0	4	3	6
wniosków o uaktualnienie	713	680	12	0	0	19	1	0	0	0	1
wniosków o przeniesienie	118	100	5	0	0	7	3	0	0	3	0
wniosków o przedłużenie	313	237	21	0	0	35	9	2	2	3	4
Udzielonych akredytacji w 2010	123	107	8	2	3	0	1	0	0	0	2
Zawieszonych akredytacji w dniu 31.12.2010	7	4	2	0	0	0	0	0	0	1	0
Cofnięć akredytacji w 2010	33	24	4	0	0	3	0	0	1	0	1
Procesów akredytacji w trakcie realizacji w dniu 31.12.2010	93	73	5	3	1	3	4	2	0	1	1
Przerwań procesów akredytacji w 2010	13	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Procesy akredytacji, w tym:											
wizytacji wstępnych	24	20	3	1	0	0	0	0	0	0	0
przeглядów dokumentacji	88	67	5	2	1	7	5	1	0	0	1
ocen na miejscu	109	89	8	2	3	4	2	1	0	0	0
obserwacji (prowadzonych osobno)	10	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
Procesy nadzoru:											
ocen na miejscu	1151	938	85	0	1	68	32	11	16	2	8
obserwacji (prowadzonych osobno)	76	0	0	0	0	39	33	4	0	6	8
przeгляд dokumentacji (zamiast oceny na miejscu)	118	99	10	0	0	7	2	0	0	1	0
szczegółowo:											
nadzór planowany	1053	849	78	0	1	58	45	9	13	2	12
ponowna ocena	286	188	17	0	0	58	15	6	2	5	5

2.2 PIERWSZE AKREDYTACJE W LABORATORIACH MEDYCZNYCH

W listopadzie 2010 r. PCA udzieliło pierwszej akredytacji Nr AM 001 dla Laboratorium Medycznego BRUSS Grupa ALAB Sp. z o.o. z Gdyni, które wdrożyło system zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO 15189:2008 „Laboratoria medyczne. Szczególne wymagania dotyczące jakości i kompetencji”. Tym samym została zapoczątkowana realizacja nowego programu akredytacji. PCA już wcześniej udzielało akredytacji laboratoriom badawczym na różnego rodzaju badania materiału pochodzenia ludzkiego w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005. Akredytacja laboratorium medycznego, posiadającego wdrożony system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO 15189:2008, oprócz potwierdzenia kompetencji laboratorium w zakresie wykonywania analiz, potwierdza również jego kompetencje w obszarze działalności przedanalizacyjnej i poanalizacyjnej.

Akredytacja laboratoriów medycznych w Polsce jest procesem dobrowolnym. Laboratoria mogą wdrożyć właściwe systemy zarządzania i wnioskować o uzyskanie akredytacji, zarówno w odniesieniu do normy PN-EN ISO 15189:2008, jak i normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005.

2.3 AKREDYTACJA LABORATORIÓW BADAWCZYCH W ZAKRESACH ELASTYCZNYCH

W 2010 r. PCA potwierdziło kompetencje 23 laboratoriom badawczym do wykonywania badań w elastycznych zakresach akredytacji, w odniesieniu do wymagań określonych w polityce PCA przedstawionej w dokumencie DA-10.

Badania objęte elastycznymi zakresami akredytacji, to przede wszystkim badania pozostałości pestycydów w żywności, badania chemiczne oraz fizyko-chemiczne wody, ścieków i paliw ciekłych. Potwierdzono również jednostkowo kompetencje laboratoriów w zakresach elastycznych do badań akustycznych i mechanicznych. Każdy wniosek o akredytację w zakresie elastycznym jest oceniany indywidualnie, w zależności od obszaru działania laboratorium. PCA systematycznie doskonali procesy ocen związanych z potwierdzeniem ww. kompetencji.

2.4 STANDARYZACJA OPISU KOMPETENCJI LABORATORIÓW BADAWCZYCH – MATRYCA POWIĄZAŃ DZIEDZIN, OBIEKTÓW I METOD BADAWCZYCH

W ramach prac związanych z unifikacją i ujednoczeniem opisu kompetencji laboratoriów badawczych, PCA opracowało matrycę powiązań konkretnych dziedzin badań z właściwymi obiektami/grupami obiektów oraz odpowiadającymi im metodami (technikami) badawczymi. Stworzona matryca umożliwia jednolity sposób formułowania opisu kompetencji laboratorium oraz identyfikowanie właściwych parametrów zakresu akredytacji i jest odpowiednia do aktualnego i perspektywicznego zakresu badań wykonywanych w akredytowanych przez PCA laboratoriach badawczych i medycznych. Przyjęty przez PCA sposób standaryzacji opisu kompetencji jest zgodny z zasadami określonymi przez międzynarodową organizację EA (European co-operation for Accreditation), wskazanymi dla wszystkich jednostek akredytujących do zastosowania w celu harmonizacji i ujednoczenia zasad postępowania przy przedstawianiu kompetencji laboratoriów do wykonywania badań. Opracowana matryca będzie wykorzy-

stywana do aktualizacji zakresów akredytacji w procesach ocen prowadzonych przez PCA oraz będzie również udostępniona laboratoriom wnioskującym o akredytację lub rozszerzenie zakresu akredytacji, jako wytyczne do formułowania wniosków kierowanych do PCA.

2.5 NOWE FORMULARZE ZAKRESÓW AKREDYTACJI LABORATORIÓW BADAWCZYCH I MEDYCZNYCH

W 2010 r. PCA rozpoczęło sukcesywne (w ramach prowadzonych ocen w procesach akredytacji i nadzoru) wdrażanie nowych formularzy zakresów akredytacji, w których przede wszystkim dokonano zmian treści prezentowanej na pierwszej stronie zakresu akredytacji oraz sposobu identyfikacji akredytowanego podmiotu i laboratorium. Opis kompetencji prezentowany w nowym formularzu na pierwszej stronie zakresu akredytacji, jest opisem spójnym z opracowaną matrycą standaryzacji zakresów akredytacji i pozwala na identyfikację kompetencji konkretnego laboratorium w układzie dziedzina badań/obiekt (grupa obiektów) badań i przypisanie kompetencjom konkretnego laboratorium dwuelementowego kodu identyfikacyjnego.

Przyjęty przez PCA system opisu zakresów akredytacji laboratoriów badawczych jest zgodny z systemem przyjętym przez EA, wykorzystanym do prezentacji kompetencji akredytowanych laboratoriów z państw Europy na stronie www.european-accreditation.org. System ten pozwoli na przekazanie przez PCA do EA kompatybilnych danych dotyczących akredytowanych w Polsce laboratoriów, w celu ich zamieszczenia w wyszukiwarce dostępnej na stronie EA oraz pozwoli na uruchomienie na stronie PCA analogicznej wyszukiwarki funkcjonującej na bazie tych samych haseł – jednolitych dla wszystkich zakresów akredytacji laboratoriów badawczych i medycznych. Ponadto wdrożony, jednolity system opisu kompetencji laboratoriów zagwarantuje miarodajne, obiektywne, a jednocześnie przyjazne dla klientów laboratoriów porównywanie możliwości technicznych konkretnych akredytowanych laboratoriów.

2.6 PRZEJŚCIE Z BMC NA CMC

W związku z decyzją EA, do dnia 31 grudnia 2010 roku wszystkie akredytowane laboratoria wzorcujące zobowiązane były do wdrożenia zmiany wcześniej stosowanej terminologii najlepsza możliwość pomiarowa - BMC (Best Measurement Capability) na zdolność pomiarowa - CMC (Calibration and Measurement Capability).

Decyzja o zmianie spowodowana była różną interpretacją obu terminów (w praktyce powinny być one rozumiane w ten sam sposób i oznaczać to samo). Dyskusje nad zmianą terminologii trwały od 2006 roku. W konsekwencji, w marcu 2007 roku, w trakcie dwustronnego spotkania pomiędzy BIPM oraz ILAC, przedstawiciele ILAC wyrazili gotowość dobrowolnej rezygnacji ze stosowania terminu BMC na korzyść harmonizacji stosowania terminu CMC.

Polskie Centrum Akredytacji przez cały 2010 r. realizowało oceny laboratoriów wzorcujących pod kątem weryfikacji prawidłowości oszacowania i podawania wartości zdolności pomiarowej CMC w zakresach akredytacji. Wymagało to od zespołów oceniających przeprowadzenia analizy budżetów niepewności we wszystkich obszarach, w których dane laboratorium jest akredytowane. Analiza ta wiązała się z dotarciem do bazy BIPM (KCDB), w której zawarte są informacje o wartościach CMC dla wszystkich NMI, a także z porównaniem tych wartości z wartościami wnioskowanymi przez laboratorium do umieszczenia w zakresie akredytacji. W ten sposób zweryfikowana została także ścieżka spójności pomiarowej dla każdego parametru podawanego w zakresie akredytacji we wszystkich akredytowanych laboratoriach wzorcujących. Warunkiem zaakceptowania określonej wartości CMC było wykazanie przez laboratorium, że laboratorium może wykonywać rutynowe wzorcowania z najmniejszą wartością niepewności, zbliżoną do poziomu wnioskowanej wartości CMC. Ten element także był oceniany przez auditorów. Większość ocen realizowana była w postaci ocen na miejscu, natomiast w niektórych przypadkach prowadzona była ocena w postaci przeglądu dokumentów.

W celu ujednoczenia sposobu podejścia do oceny wartości CMC, w pierwszej połowie roku 2010 prowadzone były warsztaty dla auditorów, na których dyskutowano ten temat i podejmowano określone ustalenia. Zorganizowano w tym okresie 11 tematycznych spotkań grupowych. Na spotkaniach tych ustalony został także wykaz przyrządów zawierający nazewnictwo wzorcowanych obiektów, które dotychczas umieszczone były w zakresach akredytacji laboratoriów wzorcujących. Wykaz ten będzie opublikowany w postaci załącznika do dokumentu DAP-04 i, z jednej strony – będzie służył laboratoriom i auditorom do uzgadniania ujednoczonych pod względem terminologii zakresów akredytacji, z drugiej zaś – będzie służył klientom laboratoriów wzorcujących do szybkiego znalezienia miejsca, w którym określony przyrząd pomiarowy może być wywzorcowany, ponieważ na tej bazie utworzona zostanie wyszukiwarka, która będzie dostępna na stronie internetowej PCA.

2.7 WYMAGANIA AKREDYTACYJNE

Zmiany wymagań

- EMAS III

Podstawę prawną funkcjonowania systemu EMAS III stanowi rozporządzenie (WE) nr 1221/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r., w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i auditu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE. Rozporządzenie weszło w życie 11 stycznia 2010 r. Państwa członkowskie zostały zobowiązane do dokonania zmian procedur stosowanych przez jednostki akredytujące i organy właściwe, zgodnie z wymogami ww. rozporządzenia oraz do zapewnienia pełnej zdolności funkcjonowania tych systemów wdrażających zmienione procedury – do 11 stycznia 2011 r. Mając na uwadze powyższe, Polskie Centrum

Akredytacji wydało w dniu 16.07.2010 r. komunikat nr 74, w którym ustalono sposób postępowania PCA w obszarze akredytacji weryfikatorów EMAS, zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych.

Zmiany wprowadzone rozporządzeniem EMAS III dotyczą m.in. trybu licencjonowania weryfikatorów, zasad akredytacji i nadzoru nad weryfikatorami prowadzącymi działalność poza krajami Unii Europejskiej, informowania jednostki akredytującej przez weryfikatora o każdej planowanej weryfikacji oraz powołania Forum Jednostek Akredytujących i Licencjonujących (FALB), składającego się z jednostek akredytujących i licencjonujących ze wszystkich państw członkowskich.

PCA sukcesywnie prowadziło oceny weryfikatorów EMAS pod względem zgodności ich działania z wymaganiami EMAS III. W 2010 roku zorganizowano także szkolenia dla auditorów i ekspertów w tym zakresie.

- Nowelizacja dokumentu DAC-13 „Program akredytacji jednostek certyfikujących w zakresie rolnictwa ekologicznego” – wydanie 6 z dnia 6.01.2010 r.

Wprowadzone zmiany dotyczyły przede wszystkim uaktualnień w zakresie nowych regulacji prawnych obowiązujących w rolnictwie ekologicznym:

- ustawy o rolnictwie ekologicznym z dnia 25 czerwca 2009 r.,
- rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007,
- rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
- rozporządzenia Komisji (WE) nr 1235/2008.

Dla akredytowanych podmiotów nowe regulacje prawne określiły m.in. nową formę i zawartość wydawanych certyfikatów. W znowelizowanym dokumencie DAC-13 wprowadzono zmianę w formułowaniu zakresu akredytacji. W stosunku do wcześniej obowiązującej formuły został on rozszerzony o produkty z akwakultury i wodorosty morskie. Wejście w życie nowych wspólnotowych regulacji prawnych skutkowało wymianą wszystkich dotychczasowych zakresów akredytacji, udzielonych przez PCA jednostkom certyfikującym w obszarze rolnictwa ekologicznego. Wymiany zakresów były dokonywane sukcesywnie, najpóźniej po kolejnych ocenach w nadzorze.

Dokument DAC-13 został uzgodniony z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

- EA-2/17 „Wytyczne EA dotyczące wymagań horyzontalnych w akredytacji jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji.”

Dokument obowiązkowy EA-2/17 przedstawia kryteria horyzontalne dotyczące jednostek oceniających zgodność, które ubiegają się o akredytację do celów notyfikacji, aby jako jednostki notyfikowane wykonywały zadania oceny zgodności przez stronę trzecią, w ramach wspólnotowego prawodawstwa harmonizacyjnego.

Mając na uwadze działania harmonizacyjne, prowadzone w ramach EA odnośnie akredytacji jednostek ubiegających

się o notyfikację, PCA w 2010 roku:

- dokonało przeglądu zakresów notyfikacji udzielonych podmiotom akredytowanym przez PCA w obszarze certyfikacji, inspekcji i badań,
- zidentyfikowało organy administracji państwowej odpowiedzialne za obszary oceny zgodności objęte dyrektywami „nowego podejścia”,
- dokonało wstępnego przeglądu personelu wewnętrznego i zewnętrznego PCA, w zakresie ogólnych kompetencji do prowadzenia ocen w obszarze dyrektyw,
- określiło minimalne wymagania dla auditorów i ekspertów mających prowadzić oceny w zakresie dyrektyw.

Dalsze prace w zakresie ocen i formułowania zakresów akredytacji pod kątem poszczególnych dyrektyw będą kontynuowane w 2011 roku.

- Nowelizacja dokumentu DAC-16 „Program akredytacji jednostek badających i opiniujących sprawozdania przedsiębiorstw energetycznych występujących o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji wg normy PN-EN 45011 – wydanie 2 z 19.08.2010 r.

Wprowadzone zmiany dotyczyły przede wszystkim uaktualnienia informacji o regulacjach prawnych obejmujących:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 września 2007 r. w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. Nr 185, poz. 1314),
- decyzję Komisji 2008/952/WE z dnia 19 listopada 2008 r., w sprawie określenia szczegółowych wytycznych dotyczących wykonania i stosowania przepisów załącznika II do dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7294).

Ponadto wprowadzono zapis, że obowiązkiem jednostki po uzyskaniu akredytacji, jest zgłoszenie do PCA pierwszej przeprowadzanej weryfikacji. Utrzymanie udzielonej akredytacji uwarunkowane jest pozytywnym wynikiem obserwacji pierwszej weryfikacji przeprowadzonej przez personel jednostki. Negatywny wynik takiej obserwacji skutkuje zawieszeniem akredytacji do czasu potwierdzenia kompetencji personelu jednostki. Dokument DAC-16 został uzgodniony z Ministerstwem Gospodarki.

- Nowelizacja dokumentu DAB-07 „Akredytacja laboratoriów badawczych. Wymagania szczegółowe” – wydanie nr 6 z 21.10.2010 r.

W 2010 r. dokonano kolejnej nowelizacji dokumentu DAB-07. Nowelizacja dotyczyła uszczegółowienia obszarów działalności laboratoriów badawczych, akredytowanych w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005. W nowelizacji określone zostały zasady akredytacji badań

wykonywanych z zastosowaniem metod obliczeniowych oraz ustalono wymagany tryb postępowania laboratorium w przypadku aktualizacji lub wycofania norm opisujących metody badawcze. Uaktualniono również wykaz dziedzin i obiektów przedstawiony w załączniku A do dokumentu DAB-07. Znowelizowany dokument DAB-07 został wprowadzony do stosowania Komunikatem PCA nr 76 z dnia 21.10.2010 r.

Nowe programy akredytacji

- DAB-08 „Program akredytacji laboratoriów badawczych wykonujących pomiary emisji ze źródeł stacjonarnych wg PKN-CEN/TS 15675:2009” - wydanie nr 1 z 24.06.2010 r.

W 2010 r. uruchomiony został program akredytacji laboratoriów badawczych, wykonujących pomiary emisji ze źródeł stacjonarnych. Opracowany został dokument DAB-08, określający zasady potwierdzania kompetencji laboratoriów badawczych w tym obszarze, w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005, w powiązaniu z wymaganiami szczegółowymi dokumentu PKN-CEN/TS 15675:2009. Dokument zawiera wytyczne postępowania podczas prowadzenia przez PCA ocen, zarówno w procesach akredytacji, jak i nadzoru. W programie akredytacji zawarto również przepisy prawa obowiązującego w Polsce w tym obszarze oraz wskazano sposób uwzględniania przepisów prawa przy ocenie kompetencji laboratoriów wykonujących pomiary emisji ze źródeł stacjonarnych. Decyzją EA dokument PKN-CEN/TS 15675:2009 został wskazany do stosowania jako specyficzne wymaganie akredytacyjne w ocenie kompetencji laboratoriów prowadzących działalność zasadniczą w ww. obszarze badań.

Dokument DAB-08 został wprowadzony do stosowania Komunikatem PCA nr 73 z dnia 24.06.2010 r.

2.8 DOSKONALENIE OCEN

- Raportowanie wyników ocen w procesach akredytacji i nadzoru

Koncepcja opracowania nowych zasad raportowania stworzona była już we wcześniejszych latach. Kolejne fazy projektu obejmowały: opracowanie nowego wzoru raportu audytora wiodącego, mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na jego sporządzenie, przygotowanie wzorów raportów uwzględniających specyfikę w poszczególnych obszarach

akredytacji, przeprowadzenie szkoleń dla auditorów, podanie nowego systemu testowaniu. W 2010 roku ostatecznie zostały zatwierdzone nowe formularze raportów z ocen laboratoriów badawczych, laboratoriów wzorcowych oraz jednostek certyfikujących wyroby. Nowy raport z oceny jest jednym z elementów wdrożenia w PCA nowej koncepcji podejścia do oceny podmiotów, polegającej na przedstawianiu przez zespół oceniający obiektywnych i rzetelnych stwierdzeń co do kompetencji ocenianego podmiotu, wraz z identyfikacją obszarów, które mogą zostać poprawione i udoskonalone. Dzięki takiej koncepcji możliwe jest tworzenie zaufania do działań, zarówno akredytowanych podmiotów, jak i jednostki akredytującej, przez wszystkie zainteresowane strony. Zgodnie z nowym systemem raportowania, ocena ukierunkowana będzie na osiągnięte efekty w głównych obszarach funkcjonowania jednostek oceniających zgodność, takich jak: organizacja, zarządzanie, bezstronność i niezależność, realizacja procesów, kompetencje techniczne.

- Monitorowanie przebiegu realizacji procesów akredytacji i nadzoru

Mając na uwadze terminowość i rytmiczność realizacji procesów akredytacji i nadzoru, PCA wdrożyło system monitorowania realizacji przebiegu procesów, poprzez ustalenie punktów krytycznych dla poszczególnych rodzajów procesów i kontrolowanie przestrzegania realizacji terminów określonych punktami krytycznymi. Główne punkty krytyczne dotyczące procesów akredytacji i ponownych ocen – związanych z przedłużeniem akredytacji, są określone i monitorowane na szczeblu Dyrekcji i Biura ds. Akredytacji.

Ponadto, mając na uwadze złożoność oraz liczbę procesów prowadzonych przez PCA w odniesieniu do laboratoriów badawczych, w Dziale Akredytacji AB opracowano i wdrożono karty monitorowania procesów akredytacji, nadzoru i ocen ponownych (z wykorzystaniem arkusza kalkulacyjnego Excel), umożliwiających szczegółową ocenę postępów w realizacji procesów, w oparciu o szereg punktów kontrolnych oraz komputerową analizę danych z procesu monitorowania. Wprowadzony system umożliwia, oprócz szybkiej kontroli realizacji procesów w Dziale AB, łatwe wprowadzanie zmian i zastępstwa personelu prowadzącego konkretne procesy. Wdrożenie monitorowania przebiegu procesów przyniosło wymierny rezultat w postaci znaczącej poprawy rytmiczności ich realizacji oraz dotrzymywania ustalonych w procedurach terminów, co znajduje odzwierciedlenie w większym zadowoleniu klientów PCA z usług akredytacyjnych.

03 DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

3.1 SZKOLENIA OTWARTE

W 2010 r. Polskie Centrum Akredytacji zrealizowało 24 szkolenia otwarte, w tym 6 edycji PD-12 „System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego. Audit wewnętrzny w laboratorium”. Szkolenie to rozszerzyło ofertę PCA, łącząc tematykę wcześniej proponowanych szkoleń PD-1 i PD-2. Ze względu na duże zainteresowanie ze strony klientów, została również zachowana zwiększona liczba terminów na szkolenia PD-1 „System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownika technicznego”.

Ogółem, w 2010 r. Polskie Centrum Akredytacji przeszkoliło 585 osób.

3.2 SZKOLENIA WEWNĘTRZNE

W 2010 r. Polskie Centrum Akredytacji przeprowadziło 24 szkolenia wewnętrzne, w których uczestniczyło 826 auditorów i ekspertów.

Organizacja ww. spotkań miała na celu przede wszystkim podwyższanie i uzupełnianie kwalifikacji auditorów poprzez doskonalenie i ujednoczenie procesów prowadzenia ocen w la-

boratoriach i jednostkach. Wśród zagadnień realizujących wspomniany cel i poruszanych na szkoleniach, były zmiany i nowelizacje wymagań akredytacyjnych oraz zmiany w dokumentach EA, IAF i ILAC. Celem tych szkoleń było zapoznanie auditorów ze zmianami dotyczącymi znowelizowanych dokumentów, w odniesieniu do zasad prowadzenia ocen auditorów w laboratoriach i jednostkach certyfikujących i inspekcyjnych. Tematyka spotkań z auditorami i ekspertami dotyczyła również kwestii związanych z prowadzeniem nowych działalności akredytacyjnych PCA w obszarach regulowanych (badanie mięsa w kierunku włośni) oraz obszarach dobrowolnych (certyfikacji w systemie PEFC z zakresu gospodarki leśnej, jak i łańcucha dostaw).

W 2010 r. Polskie Centrum Akredytacji zorganizowało również 3 szkolenia instruktażowe dla nowoprzyjętych ekspertów z obszaru akredytacji laboratoriów badawczych oraz ekspertów jednostek certyfikujących i inspekcyjnych. Podczas spotkań zaznajomiono uczestników z zasadami prowadzenia ocen w PCA.

Dodatkowo, programy szkoleń wewnętrznych uwzględniały informacje będące wynikiem monitoringu oraz obserwacji pracy auditorów i wskazywały obszary wymagające doskonalenia.

04 ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE

4.1 WSPÓŁPRACA Z MINISTERSTWEM GOSPODARKI PRZY ZMIANIE USTAWY

Zmiany otoczenia, zwłaszcza prawnego, tak krajowego, jak i międzynarodowego, wymuszają na PCA stałą modyfikację przyjętych kierunków działania. W celu dostosowania polskich przepisów do tzw. pakietu towarowego, tworzącego podstawę do wprowadzania produktów do obrotu na jednolitym rynku Unii Europejskiej, w 2010 roku podjęto prace nad zmianą ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz 2087, z późn. zm.)*. Podstawą zmian było wprowadzenie rozporządzenia (WE) nr 765/2008 oraz decyzji nr 768/2008/WE. W pracach nad zmianą ustawy aktywnie uczestniczyło PCA, bezpośrednio współpracując z Ministerstwem Gospodarki. 30 listopada 2010 roku Rada Ministrów przyjęła i skierowała do Sejmu projekt ustawy przedłożony przez ministra gospodarki. W kolejnym etapie, prace nad zmianą ustawy realizowane były w komisjach sejmowych.

Zaproponowane zmiany w ustawie o systemie oceny zgodności dotyczyły:

- nadania PCA statusu krajowej jednostki akredytującej - jako jednostki upoważnionej przez państwo do dokonywania autorytatywnej oceny kompetencji jednostek oceniających zgodność oraz wzmocnienia nadzoru nad działalnością PCA, poprzez uzyskanie przez ministra właściwego do spraw gospodarki uprawnień do zatwierdzania planów i sprawozdań PCA,
- uprawnienia PCA do używania symboli RP oraz urzędowej pieczęci, w związku ze zwiększającą się rolą jednostek akredytujących – jako jedynych (krajowych) jednostek realizujących zadania w obszarze akredytacji jednostek oceniających zgodność,
- uregulowania trybu postępowania przysługującego jednostce oceniającej zgodność w przypadku, gdy Komitet Odwoławczy oddali odwołanie,
- w związku z wymaganiami rozporządzenia (WE) 765/2008, odnośnie przekazywania Komisji Europej-

skiej informacji o zakresie akredytacji realizowanej przez krajową jednostkę akredytującą, zaproponowane zmiany dotyczyły również zapewnienia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki – w ramach sprawowanego nadzoru nad PCA – dostępu do aktualnych informacji związanych z prowadzoną działalnością.

* W dniu 15 kwietnia 2011 r. ogłoszono ustawę o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 102, poz 586.

4.2 ZMIANA STATUTU

W pierwszym kwartale 2010 r. PCA, przystąpiło do opracowania propozycji zmian do statutu. Od 2003 r., czyli od nadania aktualnego statutu PCA, wiele czynników uległo zmianie, zarówno w zakresie działalności akredytacyjnej, jak i otoczeniu PCA. Od 1 stycznia 2010 r. obowiązuje rozporządzenie (WE) nr 765/2008, ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku. Dwukrotnie wzrosła też liczba akredytacji, co wiązało się ze zwiększeniem zatrudnienia o ok. 40% i znacznym poszerzeniem merytorycznego zakresu działalności PCA. Nowelizacja statutu była niezbędna także ze względu na dynamikę zmian potrzeb rynku akredytacyjnego, do których PCA musi być przygotowane. Konieczne więc było zaproponowanie zastosowania nowoczesnych metod organizacji i zarządzania, w zakresie realizacji zadań związanych z akredytacją nowych podmiotów, przy jednoczesnym nadzorze nad jednostkami akredytowanymi. Projekt statutu zaproponowany przez PCA uzyskał pozytywną opinię Kolegium Dyrektora PCA oraz Rady ds. Akredytacji. Projekt, ostatecznie uzgodniony z Ministerstwem Gospodarki, wejdzie w życie po uchwaleniu noweli ustawy o systemie oceny zgodności.

4.3 PODSTAWOWE ZMIANY ORGANIZACYJNE

W celu zapewnienia wyższej jakości realizowanych zadań oraz lepszej organizacji pracy, a także w związku z wnioskami pokontrolnymi Najwyższej Izby Kontroli, w 2010 r. zostały powołane nowe działy pomocnicze oraz dokonano reorganizacji istniejących.

Dnia 1 kwietnia utworzony został Dział Współpracy z Auditorami. Wraz z powołaniem nowego działu, zmieniły się zasady organizacji ocen oraz pokrywania kosztów pobytu członków zespołów oceniających na ocenach. Wprowadzone zmiany wymagały zawarcia nowych kontraktów z auditorami i ekspertami oraz nowelizacji cennika PCA. W związku z ww. zmianami PCA wydało Komunikat nr 72 z 11.06.2010 roku.

Kolejną zmianą było powołanie z dniem 1 czerwca - działającego w ramach Biura ds. Akredytacji - Działu Informatyki, który zakresem swoich zadań obejmuje wszystkie zagadnienia związane z opracowywaniem i wykorzystywaniem zastosowań informatyki w dziedzinie akredytacji i zarządzania PCA. Powstanie działu było odpowiedzią na wzrastające zapotrzebowanie pracowników PCA, auditorów i klientów na nowe rozwiązania informatyczne i telekomunikacyjne,

a także na szersze wykorzystywanie usług informacyjnych w zakresie akredytacji.

W celu zapewnienia skutecznego obiegu korespondencji w PCA, z dniem 1 listopada wyodrębniona została Kancelaria, której zadaniem jest prowadzenie kancelarii ogólnej PCA, w tym m.in.: wysyłanie, przyjmowanie, sortowanie i rejestracja korespondencji przychodzącej i wychodzącej. W 2010 roku korespondencja otrzymana przez PCA przekroczyła 21,5 tysiąca pism, natomiast korespondencja wychodząca wyniosła ponad 13,5 tysiąca (nie uwzględniając korespondencji elektronicznej i finansowej).

4.4 AUDITY WEWNĘTRZNE I KONTROLE ZEWNĘTRZNE

System zarządzania funkcjonujący w PCA poddawany jest regularnym audytom i audytom, mającym na celu jego utrzymanie i doskonalenie.

W 2010 r. przeprowadzono 4 audyty wewnętrzne, mające na celu ocenę spełnienia wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011, rozporządzenia (WE) 765/2008 oraz dokumentów EA, IAF i ILAC, będących podstawowym kryterium funkcjonowania jednostek akredytujących – członków porozumień o wzajemnym uznawaniu w ramach EA, IAF, ILAC.

W PCA funkcjonuje również audyt właściwy dla sektora finansów publicznych. W 2010 r. przeprowadzono 1 audyt w zakresie komunikacji wewnętrznej. Ponadto zwiększono wymiar pracy audytora z 0,25 do 1 etatu, mając na uwadze zintensyfikowanie działań audytowych w kolejnych latach.

W 2010 r. działalność PCA podlegała również kontroli zewnętrznych organów:

- Najwyższa Izba Kontroli – realizacja zadań w zakresie komunikacji elektronicznej i BIP,
- Ministerstwo Gospodarki - realizacja obowiązków ustawowych przez PCA,
- Archiwum Akt Nowych - kontrola ogólna archiwum zakładowego/ postępowanie z dokumentacją,
- Państwowa Inspekcja Sanitarna - kontrola postępowania z zakresu higieny pracy.

4.5 SKARGI

PCA rozróżnia dwa rodzaje skarg:

- skargi dotyczące działalności PCA,
- skargi dotyczące działań akredytowanego podmiotu.

Skargi dotyczące działalności PCA

W 2010 r. PCA przyjęło i rozpatrzyło ogółem 4 skargi dotyczące działalności PCA, z czego:

- uznano – 1
- uznano częściowo – 1
- nieuznano – 2

Skargi dotyczyły procesów akredytacji i nadzoru, a w szczególności:

- zasadności spostrzeżeń w raporcie z oceny,
- zastrzeżenia do wyników oceny działań korygujących,
- niedostarczenia dokumentacji do Prowadzącego,
- braku informacji o planowanym terminie oceny.

Skargi dotyczące działalności akredytowanych podmiotów

W 2010 r. PCA przyjęło 19 skarg dotyczących działalności akredytowanych podmiotów, z czego:

- uznano – 4
- uznano częściowo – 1
- nieuznano – 11
- sprawy w toku (niezakończone) – 2
- sprawy poza nadzorem PCA – 1

Skargi dotyczyły:

- laboratoriów badawczych – 9 (na 1037 akredytowanych laboratoriów),
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania – 6 (na 30 akredytowanych jednostek),
- jednostek certyfikujących wyroby – 3 (na 71 akredytowanych jednostek),
- jednostek certyfikujących osoby – 1 (na 11 akredytowanych jednostek).

Rodzaj podmiotu	Problematyka
laboratoria badawcze	pomiary pola elektrycznego i magnetycznego
	obsługa klienta
	badania i pomiary środowiska pracy (2)
	badania węgla i mięta
	zastosowanie symbolu akredytacji
	badania miodu
	badania okien dot. przenikania ciepła (2)
jednostki certyfikujące wyroby	certyfikacja tablic rejestracyjnych
	certyfikacja pojemnika do wykładki mechanicznej
	certyfikacja płyt oddymiających
jednostki certyfikujące osoby	certyfikacja rzeczoznawcy samochodowego
jednostki certyfikujące systemy zarządzania	trybu rozpatrywania skarg na działalność podmiotów certyfikowanych wg ISO 9001 (4)
	kalkulacji czasu i kosztów auditu
	przystąpienia jednostki do przetargu odnośnie certyfikacji

4.6 KOMITET ODWOŁAWCZY

Na mocy art. 17 i 18 ustawy o systemie oceny zgodności z dnia 30 sierpnia 2002 r. (Dz.U. z 2010 r., Nr 138, poz. 935), klienci Polskiego Centrum Akredytacji mają prawo odwołać się od decyzji: odmowy udzielenia, cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia zakresu akredytacji, do Komitetu Odwoławczego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o kwestionowanej decyzji.

Przy PCA działa Komitet Odwoławczy, który został powołany przez Ministra Gospodarki na mocy art. 36 ustawy o systemie oceny zgodności. W skład Komitetu wchodzi osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie akredytacji, wskazane przez ministrów i kierowników urzędów centralnych właściwych ze względu na przedmiot akredytacji, pozytywnie zaopiniowane przez Polskie Centrum Akredytacji.

W skład Komitetu wchodzi następujące osoby:

- Marek Mróz – zgłoszony przez Głównego Inspektora Sanitarnego – Przewodniczący Komitetu Odwoławczego
- Robert Pęcunek – zgłoszony przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej – Zastępcę Przewodniczącego Komitetu Odwoławczego
- Ewelina Włostowska – zgłoszona przez Ministra Gospodarki
- Ryszard Nowicki – zgłoszony przez Ministra Infrastruktury
- Ryszard Zakrzewski – zgłoszony przez Ministra Obrony Narodowej
- Dariusz Goszczyński – zgłoszony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Witold Nowacki – zgłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Miar
- Tomasz Bakalarski – zgłoszony przez Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego
- Józef Koczwarą – zgłoszony przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego
- Alicja Mucha – zgłoszona przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

W 2010 r. Komitet Odwoławczy przy PCA rozpatrzył 3 odwołania, z czego wszystkie zostały oddalone. Odwołania dotyczyły:

- odmowy rozszerzenia zakresu akredytacji weryfikatorowi GHG,
- zawieszenia akredytacji laboratorium badawczemu w zakresie badania kolektorów słonecznych,
- zawieszenia akredytacji laboratorium badawczemu w zakresie badania pól elektromagnetycznych.

4.7 RADA DS. AKREDYTACJI

Przy Polskim Centrum Akredytacji działa Rada ds. Akredytacji, która została powołana na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U.

2010 r., Nr 138, poz. 935) i jest organem opiniodawczo-doradczym Dyrektora PCA, w sprawach należących do zakresu działania PCA. W szczególności Rada opiniuje:

- stan i kierunki rozwoju PCA,
- działalność merytoryczną PCA,
- roczne plany i sprawozdania z działalności PCA.

W 2010 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady ds. Akredytacji. Podczas pierwszego spotkania w dniu 26 marca 2010 r., zostały podjęte dwie uchwały:

- Uchwała Nr 1/2010, akceptująca sprawozdanie z działalności finansowej PCA za 2009 rok oraz przyznanie nagrody rocznej dla Dyrektora PCA za osiągnięte wyniki w roku budżetowym 2009,
- Uchwała Nr 2/2010, akceptująca propozycje nowelizacji statutu PCA oraz popierająca zaproponowane kierunki zmian w projekcie statutu.

Posiedzenie w dniu 8 października 2010 r. otworzyło nową kadencję Rady ds. Akredytacji. Podczas spotkania Dyrektor PCA wręczył obecnym członkom akty powołań Ministra Gospodarki. Powołanych zostało 19 przedstawicieli jednostek organizacyjnych, z zachowaniem równowagi reprezentacji zainteresowanych stron, tj.:

- 5 reprezentantów strony rządowej,
- 5 reprezentantów klientów PCA,
- 3 reprezentantów klientów akredytowanych organizacji,
- 2 reprezentantów konsumentów i ogółu społeczeństwa,
- 4 reprezentantów niezależnych instytucji związanych z systemem oceny zgodności.

Skład nowopowołanej Rady ds. Akredytacji:

Lp.	Imię i nazwisko	Jednostka organizacyjna, wskazująca kandydata	Strona
1	Łukasz Kaniuka	Ministerstwo Gospodarki	rządowa
2	Wojciech Wojtyra	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	rządowa
3	Krzysztof Banaszek	Ministerstwo Infrastruktury	rządowa
4	Dorota Maliszewska	Ministerstwo Zdrowia	rządowa
5	Alicja Mucha	Ministerstwo Środowiska	rządowa
6	Ewa Mrówka	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	klienci PCA
7	Dominik Koftunowicz	Urząd Komunikacji Elektronicznej	klienci PCA
8	Krystyna Krzyśko	Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB	klienci PCA
9	Marek Walczak	Urząd Dozoru Technicznego	klienci PCA
10	Jan Pilarczyk	Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych	klienci PCA
11	Elżbieta Krodkiewska-Skoczylas	Klub Polskie Forum ISO 9000	klienci akredytowanych organizacji
12	Wojciech Henrykowski	Krajowa Izba Gospodarcza	klienci akredytowanych organizacji
13	Włodysław Brud	Business Center Club	klienci akredytowanych organizacji
14	Andrzej Maciążek	Polska Izba Ubezpieczeń	konsumenci
15	Sławomir Wymysłowski	Federacja Konsumentów	konsumenci
16	Tomasz Schweitzer	Polski Komitet Normalizacyjny	niezależni specjaliści
17	Włodzimierz Popiołek	Główny Urząd Miar	niezależni specjaliści
18	Janusz Maciejewicz	Naczelna Organizacja Techniczna	niezależni specjaliści
19	Janusz Berdowski	Wyższa Szkoła Menedżerska	niezależni specjaliści

Podczas pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji przeprowadzono głosowanie, w wyniku którego Przewodniczącym Rady został Wojciech Henrykowski, Pierwszym Zastępcą

Przewodniczącego – Jan Pilarczyk, Drugim Zastępcą Przewodniczącego – Krystyna Krzyśko.

05 PERSONEL

5.1 PERSONEL STAŁY

W 2010 r. kontynuowane były działania mające na celu wzmocnienie zasobów personalnych Polskiego Centrum Akredytacji. Pracownicy PCA muszą sprostać wyzwaniom, jakie stawiane są przed PCA, zarówno jeśli chodzi o liczbę realizowanych zadań, ale również ich ciężar merytoryczny. Dlatego, w związku z rozwojem działalności akredytacyjnej oraz dalszą reorganizacją PCA, w 2010 roku zwiększono zatrudnienie o 13 osób. W działach zajmujących się bezpośrednio procesami akredytacji i nadzoru zatrudniono nowe osoby o kompetencjach niezbędnych do oceny podmiotów ubiegających się o akredytację. Byli to wieloletni pracownicy laboratoriów i jednostek certyfikujących, o wysokich kompetencjach technicznych w obszarach, które w ocenie PCA są kluczowe dla funkcjonowania systemu akredytacji.

W wyniku przeprowadzonych procesów rekrutacji przyjęto pracowników do następujących działów:

- Dział Akredytacji Laboratoriów Badawczych – 4 osoby,
- Dział Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących – 1 osoba,
- Dział Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Inspekcyjnych - 2 osoby,
- Dział Współpracy z Auditorami – 2 osoby,
- Dział Organizacyjno-Techniczny – 3 osoby,
- Dział Współpracy Międzynarodowej i Wydawnictw – 1 osoba.

W trakcie roku rozwiązano umowę o pracę z 3 osobami.

5.2 AUDITORZY I EKSPERCI

W 2010 r. Polskie Centrum Akredytacji opracowało i wdrożyło nowy kontrakt, zmieniający zasady współpracy pomiędzy PCA a zewnętrznymi auditorami i ekspertami. Do końca 2010 roku zostały podpisane 252 nowe kontrakty z personelem zewnętrznym, zaangażowanym w procesy akredytacji.

Praca auditorów Polskiego Centrum Akredytacji podlega regularnemu monitoringowi, będącemu punktem wyjścia do procesu ich doskonalenia. Źródłem wskazującym obszary do poprawy, są m.in. karty oceny auditora – FA-56, wypełniane po każdej ocenie przez odpowiednich członków zespołu. PCA prowadzi również regularne 3-letnie obserwacje pracy auditorów wiodących, a wnioski z przeprowadzonych monitoringów są wykorzystywane w szkoleniach doskonalących dla auditorów PCA. W 2010 r. zostało przeprowadzonych 47 obserwacji auditorów wiodących.

Dodatkowo, w celu rozszerzenia bazy auditorów wiodących, Polskie Centrum Akredytacji przeprowadziło procesy stażowania kandydatów na auditorów wiodących. W 2010 r. 7 osób ukończyło z wynikiem pozytywnym staż i zostało przekwalifikowanych na auditora wiodącego; 41 staży jest nadal kontynuowanych.

Elektroniczna baza auditorów i ekspertów PCA jest dostosowywana do aktualnych zakresów poszczególnych działów akredytacji, według zasad obowiązujących w EA.

Na koniec 2010 r. baza auditorów i ekspertów Polskiego Centrum Akredytacji liczyła 547 osób.

06 RELACJE ZEWNĘTRZNE

6.1 WSPÓŁPRACA Z ADMINISTRACJĄ PAŃSTWOWĄ

- współpraca z Ministerstwem Środowiska w zakresie EMAS III – w lutym odbyło się spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa, dotyczące zmian w przepisach krajowych, dostosowujących polski system prawny do wymagań EMAS III. PCA przekazało informacje dot. uchwały Zgromadzenia Ogólnego European co-operation for Accreditation z dnia 26.11.2010 r., w sprawie nieakredytowania weryfikatorów będących osobami fizycznymi. PCA zaopiniowało projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ekouzyskania i audytu EMAS,
- współpraca z Krajowym Administratorem Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji (KASHUE), w sprawie akredytowanych weryfikatorów GHG – w grudniu 2010 r. zorganizowano wspólnie z KASHUE – KOBIZE seminarium dla akredytowanych weryfikatorów GHG,
- współpraca z Ministerstwem Środowiska w zakresie systemu weryfikacji technologii środowiskowych (ETV) – w marcu odbyło się spotkanie w sprawie możliwości przystąpienia Polski do wstępnego programu ETV. PCA złożyło deklarację gotowości podjęcia się prac związanych z udzieleniem akredytacji jednostkom weryfikującym ETV. W maju, w Brukseli, odbyło się posiedzenie grupy sterującej do programu ETV, w której wziął udział przedstawiciel PCA. Zaopiniowano także projekt ogólnego protokołu weryfikacji GVP,
- współpraca z Ministerstwem Środowiska i Ministerstwem Gospodarki w sprawie ustawy o emisji fluoropochodnych węglowodorów – w lutym odbyło się spotkanie w tej sprawie. Założenia do projektu ustawy o niektórych fluoropochodnych gazach cieplarnianych nie przewidują wykorzystania akredytacji,
- współpraca z Ministerstwem Gospodarki w zakresie projektu ustawy o efektywności energetycznej – projekt ustawy w ostatniej wersji nie przewiduje wykorzystania akredytacji. PCA opiniowało zmiany do ustawy zaproponowane przez Konfederację Budownictwa i Nieruchomości, uwzględniające akredytację,
- współpraca z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w zakresie pomiarów emisji ze źródeł stacjonarnych - zaopiniowano wymagania szczegółowe potwierdzania kompetencji do badań funkcjonalności automatycznego układu pomiarowego (AMS),
- współpraca z Ministerstwem Zdrowia i Krajową Izbą Diagnostów Laboratoryjnych (KIDL) w zakresie akredytacji laboratoriów diagnostyki medycznej,
- współpraca z Ministerstwem Sprawiedliwości i Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie laboratoriów kryminalistycznych – podjęto działania mające na celu współpracę w zakresie przygotowania do akredytacji laboratoriów wykonujących badania dla potrzeb sądownictwa,
- współpraca z Ministerstwem Zdrowia i Krajowym Centrum Ochrony Radiologicznej – podjęto działania w celu określenia zakresu i zasad współpracy w obszarze akredytacji testów specjalistycznych urządzeń radiologicznych. PCA zaopiniowało Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej,
- współpraca z Głównym Urzędem Miar (GUM) – w ramach podpisanego porozumienia opracowano program seminarium dla auditorów GUM,
- współpraca z Ministerstwem Gospodarki w zakresie Polskiej Prezydencji w 2011 r. – działania zostały zainicjowane w 2009 r., kontynuowane były w roku kolejnym. Do kalendarza spotkań eksperckich w ramach Prezydencji, PCA zgłosiło organizację spotkania Grupy Roboczej EA, działającej przy Komitecie Laboratoryjnym do spraw Porównań Międzylaboratoryjnych w zakresie Wzorcowań, organizację Zgromadzenia Ogólnego EA oraz posiedzenia Forum of Accreditation and Licencing Bodies (FALB).

6.2 POROZUMIENIE Z GŁÓWNYM INSPEKTOREM JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH – UMOWA O WSPÓŁPRACĘ W ZAKRESIE NADZORU NAD AKREDYTOWANYMI JEDNOSTKAMI CERTYFIKUJĄCYMI

W dniu 29 grudnia 2010 r. zostało podpisane nowe porozumienie pomiędzy Polskim Centrum Akredytacji, reprezentowanym przez Dyrektora Eugeniusza W. Roguskiego, a Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Stanisławem Kowalczykiem. Głównym celem porozumienia jest zacieśnienie współpracy i rozszerzenie zakresu wymiany informacji o wnioskach z ocen/kontroli, prowadzonych w jednostkach certyfikujących, które działają w obszarze rolnictwa ekologicznego oraz artykułów rolno-spożywczych, posiadających zarejestrowane, chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne albo będących gwarantowanymi, tradycyjnymi specjalnościami. Zgodnie z porozumieniem, obie strony zobowiązały się do wymiany informacji na temat ustaleń podjętych podczas oceny/kontroli danej organizacji, mogących mieć wpływ na zakres kolejnej oceny/kontroli danej organizacji, dotyczących:

- zagadnień objętych nadzorem sprawowanym przez Głównego Inspektora JHARS nad upoważnionymi organizacjami,
- zagadnień objętych nadzorem sprawowanym przez Polskie Centrum Akredytacji nad akredytowanymi organizacjami.

Porozumienie przewiduje okresowe spotkania koordynacyjne oraz wspólne, coroczne warsztaty doskonalące dla inspektorów JHARS i auditorów PCA. Dodatkowo przedstawiciele Głównego Inspektora JHARS zasiadają w komitetach działających przy PCA, wła-

ściwych do spraw rolnictwa i żywności, natomiast Polskie Centrum Akredytacji będzie miało zapewniony bezpośredni dostęp do projektów polskich i międzynarodowych aktów prawnych dotyczących rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych.

6.3 UMOWA Z INSTYTUTEM METROLOGII, ELEKTRONIKI I AUTOMATYKI WYDZIAŁU ELEKTRYCZNEGO POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

W dniu 18 lutego 2010 roku została zawarta umowa o współpracy pomiędzy Polskim Centrum Akredytacji a Instytutem Metrologii, Elektroniki i Automatyki Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej. Współpraca zakłada włączenie do studiów podyplomowych „Organizacja i akredytacja laboratoriów”, prowadzonych przez Instytut, bloku dydaktycznego „System zarządzania w laboratorium”, prowadzonego przez pracowników PCA. Celem umowy jest upowszechnianie wiedzy na temat systemu oceny zgodności i akredytacji laboratoriów badawczych i wzorcujących.

6.4 SPOTKANIA Z KLIENTAMI

W 2010 r. PCA zorganizowało 6 spotkań z przedstawicielami akredytowanych podmiotów:

- laboratoriów wykonujących pomiary emisji ze źródeł stacjonarnych – 15.02.2010 r.,
- jednostek certyfikujących wyroby – 14.04.2010 r.,
- laboratoriów wzorcujących – 25.05.2010 r.,
- jednostek certyfikujących systemy – 28.05.2010 r.,

- laboratoriów badawczych - 09.09.2010 r.,
23.09.2010 r.,
- weryfikatorów rocznych raportów z emisji gazów
cieplarnianych - 01.12.2010 r.

Dnia 25 maja 2010 r. odbyło się pierwsze spotkanie z przedstawicielami akredytowanych laboratoriów wzorcujących, w którym wzięło udział 96 osób z 82 laboratoriów. Celem spotkania było omówienie tematów zgłoszonych we wcześniej przeprowadzonej ankiecie. Przedstawione zostały prezentacje na temat zmiany BMC na CMC, badań biegiłości poprzez porównania międzylaboratoryjne oraz udzielono odpowiedzi na ok. 50 pytań, zadanych wcześniej przez laboratoria na kartach zgłoszeń. Ponadto przekazano projekt wykazu ujednoliconego nazewnictwa wzorcowanych przyrządów, opracowany wcześniej przez auditorów technicznych PCA na tematycznych spotkaniach grupowych. Celem opracowania wykazu było udoskonalenie wyszukiwarki na stronie internetowej PCA oraz kontynuacja prac nad poprawą zakresów akredytacji. Uczestnicy spotkania mieli również możliwość zwiedzenia Centralnego Laboratorium Pomiarowo-Badawczego PGNiG, którego pracownicy udzielali wyczerpujących informacji, prezentowali wyposażenie i zasoby laboratorium.

Spotkanie z przedstawicielami akredytowanych laboratoriów badawczych oraz ubiegających się o akredytację, zostało zorganizowane również po raz pierwszy w historii Polskiego Centrum Akredytacji. Przeprowadzono je w 2 turach – łącznie uczestniczyło w nich około 600 osób. Program przygotowany został w oparciu o zagadnienia zgłoszone przez uczestników spotkania w ankietach. Tematyka dotyczyła przede wszystkim praktycznych aspektów funkcjonowania systemu zarządzania oraz działalności technicznej laboratoriów badawczych. Omówione zostały takie kwestie jak:

- doskonalenie skuteczności systemu zarządzania oraz działania korygujące i zapobiegawcze,
- odstępstwa, a badania niezgodne z wymaganiami,
- kryteria w systemie zarządzania laboratorium,
- wzorcowanie wyposażenia pomiarowego,
- nadzorowanie wyposażenia pomiarowego,
- przeznaczenie i zasady sprawdzania wyposażenia pomiarowego,
- metody badań,
- szacowanie niepewności związanej z wynikami badań,
- badania biegiłości i porównania międzylaboratoryjne,
- wytyczne dotyczące poziomu i częstości uczestnictwa w badaniach biegiłości (dokument EA-4/18),
- pobieranie próbek,
- przedstawianie wyników badań i powoływanie się na posiadaną akredytację.

Podczas spotkań można było także bezpośrednio uzyskać informacje od pracowników PCA, którzy podzieleni zostali na grupy eksperckie w następujących obszarach:

- emisje, środowisko ogólne i środowisko pracy,
- woda, ścieki, gleba, paliwa stałe i ciekłe,
- żywność i produkty rolne,
- diagnostyka medyczna i badania dla potrzeb sądownictwa,

- wyroby mechaniczne i elektryczne, budownictwo,
- badania biegiłości i porównania międzylaboratoryjne,
- spójność pomiarowa w badaniach.

6.5 PROMOWANIE WIEDZY NA TEMAT AKREDYTACJI

Udział w Tragach EuroLab 2010

W dniach 3-5 marca 2010 roku w Warszawie odbyły się XII Międzynarodowe Targi Analityki i Technik Pomiarowych EuroLab, w których, jak co roku, uczestniczyło Polskie Centrum Akredytacji. PCA od kilku lat zapewnia wsparcie merytoryczne, przygotowując wystąpienia i prezentacje na temat aktualnych i planowanych wymagań akredytacyjnych, zgodnych z nowymi kierunkami rozwoju akredytacji w Europie i na świecie.

W 2010 roku PCA po raz pierwszy zorganizowało dwuipółgodzinne seminarium, złożone z trzech wykładów, pod wspólnym tytułem: „Nadzorowanie wyposażenia pomiarowego i informatycznego oraz badania biegiłości, jako elementy doskonalenia kompetencji laboratoriów”. W seminarium wzięło udział ponad 500 osób. Wyboru trzech, spośród sześciu zaproponowanych tematów, dokonano na podstawie wyników ankiety zamieszczonej na stronie internetowej PCA.

Na program złożyły się następujące wykłady:

- Sposób wykorzystywania świadectw wzorcowania do ustalania okresów między wzorcownikami.
- Badania biegiłości i porównania międzylaboratoryjne (PT/ILC) - miarodajne narzędzia wykazania, potwierdzenia i doskonalenia kompetencji do wykonywania określonych badań i wzorcowań.
- Wyposażenie informatyczne w laboratorium – zgodność z wymaganiami dokumentu odniesienia: PN-EN ISO/IEC 17025:2005 i PN-EN ISO 15189:2008.

Współpraca z Polskim Radiem PR I

Mając na uwadze potrzebę podniesienia świadomości na temat roli i znaczenia akredytacji, a także promocji problematyki związanej z oceną zgodności wśród zainteresowanych stron, PCA podjęło decyzję o wykorzystaniu do tego celu radia. Współpraca PCA z radiem rozpoczęła się od rozmowy z dyrektorem PCA, Eugeniuszem W. Roguskim, wyemitowanej przy okazji Światowego Dnia Akredytacji, 9 czerwca 2010 r. w „Sygnałach Dnia” Polskiego Radia PR I. Tematem był zakres i specyfika pracy Polskiego Centrum Akredytacji. W związku z pozytywnym odbiorem przekazanych informacji, zaproponowano PCA współprodukcję cyklu dziesięciu audycji edukacyjnych na wskazane tematy związane z akredytacją. Audycje wyemitowane były w „Porannych rozmaitościach”, „Sygnałach dnia”, „Czterech porach roku”, „Popołudniu z Jedyką”, „Rozmowach dnia” i w „Wieczorze naukowym”, w okresie od października do grudnia 2010 r. Poruszono w nich m.in.: problematykę potwierdzania kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących, jednostek certyfikują-

cych osoby, jednostek inspekcyjnych działających w systemie oceny zgodności, a także kwestie związane z ochroną środowiska naturalnego i środowiska pracy, z funkcjonowaniem laboratoriów medycznych oraz bezpieczeństwem informacji, bezpieczeństwem zabawek, bezpieczeństwem żywności, badaniami DNA, badaniami kryminalistycznymi i antydopingowymi. Zapisy dźwiękowe emisji poszczególnych audycji są dostępne na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl

Informacja o współpracy PCA z radiem została zamieszczona w październikowej edycji „ILAC News” (wydanym przed Połączonym Zgromadzeniem Ogólnym IAF i ILAC w Szanghaju, w dniach 20-29.10.2010 r.). Projekt przeprowadzenia cyklu audycji edukacyjnych w radiu, zrealizowany przez Polskie Centrum Akredytacji, zyskał uznanie wśród innych jednostek akredytujących i organizacji międzynarodowych.

PCA Info – wydarzenia, opinie, perspektywy

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. 2010 r. Nr 138, poz. 935) PCA prowadzi działalność wydawniczą w zakresie akredytacji. W 2010 roku, w celu zapewnienia bieżącego dostępu do najnowszych informacji na tematy leżące w obrębie zainteresowań klientów i auditorów PCA, zdecydowano o zmianie formuły dotychczas wydawanych publikacji PCA. W miej-

sce „Informatora PCA” powstało „PCA Info - wydarzenia, opinie, perspektywy”. Zgodnie z założeniami, wydawnictwo będzie ukazywało się w wersji elektronicznej dwa razy w roku, w czerwcu i grudniu. W przyszłości planowany jest także druk. Tytuł wydawnictwa PCA został zarejestrowany w sądowym rejestrze dzienników i czasopism - Decyzja Sądu Okręgowego w Warszawie, poz. Pr 16702 z dn. 10.06.2010 r.

W pierwszym numerze PCA Info, którego wydanie zbiegło się w czasie ze Światowym Dniem Akredytacji (9 czerwca), ukazały się artykuły m.in. na temat: normy PN-EN ISO/IEC 17043:2010, akredytacji jednostek certyfikujących gospodarkę leśną i łańcuch dostaw w systemie PEFC, 24-tego i 25-tego posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego EA, Komitetu Laboratoryjnego EA i Komitetu EA ds. Harmonizacji Horyzontalnej, akredytacji laboratoriów medycznych, zmiany terminologii z BMC na CMC, a także spotkania z auditorami Działu AP. Stałymi punktami, które mają powtarzać się we wszystkich numerach PCA Info są informacje na temat zatrudnienia, szkoleń, spotkań EA, IAF i ILAC oraz ilości udzielonych akredytacji.

W drugim numerze, które ukazało się w grudniu 2010 r., znalazły się materiały, m.in. takie jak: prace nad statutem oraz zmianami w ustawie o systemie oceny zgodności, udział w warsztatach UE na Białorusi i w Armenii, spotkania z przedstawicielami laboratoriów badawczych, rezolucje podjęte podczas IAF/ ILAC General Assembly, najważniej-

sze ustalenia z Komitetów EA ds. Certyfikacji i Inspekcji oraz Komitetu Technicznego IAF, a także nowej normy ISO 26000 "Guidance on social responsibility".

Oba wydania zostały zamieszczone na stronie internetowej PCA, natomiast powiadomienia zamieszczono na IBOK i PdA.

Współpraca z dwumiesięcznikiem LAB

Wzmocnienie zaufania do akredytacji – jako narzędzia potwierdzającego kompetencje – było jednym z celów, które postawiło przed sobą PCA w 2010 roku. W maju PCA podpisało porozumienie z Wydawnictwem Eureka (wydawcą dwumiesięcznika LAB) dotyczące opublikowania artykułów sponzorowanych Polskiego Centrum Akredytacji. Materiały zostały opublikowane w nr 3/2010 LAB, a także przekazane PCA w wersji elektronicznej do własnej dystrybucji. Materiały na płytach CD zostały przekazane przedstawicielom laboratoriów wzorcujących podczas spotkania w maju 2010. Wszystkie artykuły zostały zamieszczone także na stronie internetowej PCA.

Tematy artykułów:

- system akredytacji w Europie i na świecie,
- akredytacja laboratoriów badawczych – rok 2009 fakty i liczby,
- akredytacja krok po kroku,
- informacja o szkoleniach,
- omówienie tematów zaprezentowanych podczas targów EuroLab 2010,
- przejście z BMC na CMC,
- informacje z Komitetu EA LC.

Współpraca z redakcjami i wydawnictwami dzienników ogólnopolskich, czasopism i pism branżowych

W 2010 r. artykuły ukazały się w:

- Gazecie Finansowej (System Akredytacji w Europie i na świecie – równoważność zagranicznych certyfikatów z polskimi),
- Quality News (wywiad z dyrektorem PCA),

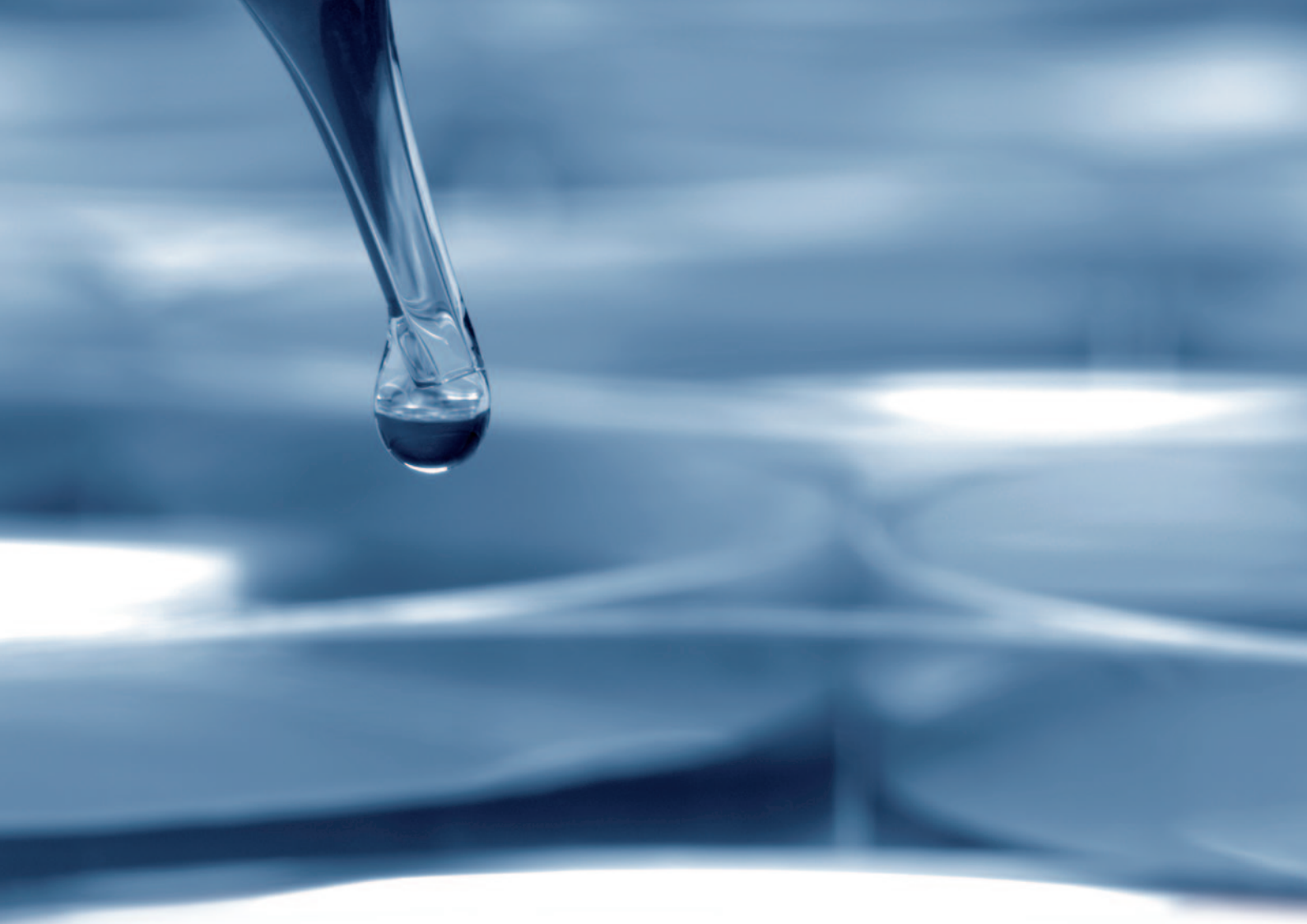
- Forum Branżowym (artykuł nt. akredytacji laboratoriów badawczych),
- Ecomanager (informacja nt. EMAS).

6.6 WSPÓŁPRACA Z POLSKIM KOMITETEM NORMALIZACYJNYM

Polskie Centrum Akredytacji prowadzi czynną współpracę z Polskim Komitetem Normalizacyjnym w zakresie opiniowania i opracowywania norm. W ramach członkostwa w Komitecie Technicznym nr 6 ds. Systemów Zarządzania, PCA opiniowało szereg norm z zakresu systemów zarządzania oraz usług związanych z oceną zgodności, stanowiących wymagania akredytacyjne. Do najważniejszych w 2010 r. należy zaliczyć przetłumaczenie i opracowanie projektu normy PN-EN ISO/IEC 17043 „Ocena zgodności – Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości”, która zgodnie z wytycznymi ILAC do końca 2011 r. ma stać się kryterium akredytacji organizatorów badań biegłości.

Ponadto PCA nawiązało współpracę z Komitetem Technicznym nr 3 ds. Mikrobiologii Żywności i sfinansowało tłumaczenie i opracowanie projektu PKN-ISO/TS 19036 „Mikrobiologia żywności i pasz – wytyczne do szacowania niepewności pomiaru w metodach ilościowych”.

PCA reprezentowane jest również w Komitecie Technicznym nr 300 ds. Medycznych Badań Laboratoryjnych in-vitro oraz Komitecie Technicznym nr 77 ds. Aparatury Rozdzielczej Sterowniczej Niskonapięciowej.

6.7 OPTYMALIZACJA WSPÓŁPRACY MIĘDZY-NARODOWEJ

W celu zapewnienia skutecznego narzędzia implementowania wiedzy pozyskanej w ramach współpracy międzynarodowej, w 2010 r. pracownicy PCA czynnie brali udział w pracach komitetów oraz grup roboczych działających przy EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum, Inc.), ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) oraz FALB (Forum of Accreditation and Licensing Bodies). Udział przedstawicieli PCA w pracach komitetów był konsekwencją analizy współpracy PCA z ww. organizacjami oraz ustalenia priorytetów warunkujących celowość zaangażowania PCA w ich działalność.

W dniu 13 stycznia 2010 r. weszło w życie nowe zarządzenie dyrektora PCA, w sprawie wyznaczenia osób do współpracy w ramach organizacji międzynarodowych. Zgodnie z zarządzeniem, dyrektor PCA i zastępca dyrektora PCA, zostali wyznaczeni do oficjalnego reprezentowania PCA w EA, IAF i ILAC. Ponadto, wyznaczono przedstawicieli PCA do prac w następujących komitetach i grupach roboczych:

- w ramach European co-operation for Accreditation:
 - Komitet EA ds. Wielostronnego Porozumienia (EA MAC)
 - Komitet EA ds. Harmonizacji Horyzontalnej (EA HHC)
 - Komitet EA ds. Inspekcji (EA IC)
 - Komitet EA ds. Certyfikacji (EA CC)
 - Komitet EA ds. Laboratoriów (EA LC)
 - Komitet EA ds. Komunikacji i Wydawnictw (EA CPC)
 - Grupa Robocza EA w ramach Komitetu Laboratoryjnego ds. Porównań Międzylaboratoryjnych w zakresie Wzorcowań (EA WG on ILC's in calibration)
 - Grupa Robocza EA w ramach Komitetu Laboratoryjnego ds. Porównań Międzylaboratoryjnych w zakresie Badań (EA WG on ILC's in testing)
- w ramach International Accreditation Forum:
 - Komitet Techniczny IAF (IAF TC)
- w ramach International Laboratory Accreditation Cooperation:
 - Komitet ILAC ds. Akredytacji (ILAC AIC)
 - Grupa Robocza ILAC ds. Akredytacji Pobierania Próbek (ILAC AIC WG5)
 - Grupa Robocza ILAC ds. Laboratoriów Kryminalistycznych (ILAC AIC WG10)
- w Forum of Accreditation and Licensing Bodies (FALB).

Zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z członkostwa w EA, do udziału w ocenach jako ewaluatorzy, EA MAC zakwalifikowało trzech pracowników/auditorów PCA.

W efekcie współpracy z ww. organizacjami zdefiniowano ponad 70 wniosków niezbędnych do zrealizowania. Większość z nich wdrożono w 2010 roku, pozostałe niezrealizowane, wprowadzone zostały do planu na 2011 rok.

6.8 AKREDYTACJA W EUROPIE

Europejska infrastruktura akredytacji

1 stycznia 2010 r. weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej (WE) nr 765/2008 z dnia 9.07.2008 r., ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku. Rozporządzenie to – po raz pierwszy – ustanowiło ramy prawne dla usług akredytacyjnych świadczonych w Europie. Zostało opracowane w związku ze wzrastającym uznawaniem akredytacji w infrastrukturze gospodarczej UE. Dotyczy ono funkcjonowania akredytacji jako wsparcia dla dobrowolnej oceny zgodności oraz oceny zgodności wymaganej przez przepisy prawne. Zgodnie z rozporządzeniem, akredytacja – jeżeli jest prowadzona zgodnie z uznanymi normami zharmonizowanymi – jest traktowana jako działalność o charakterze władzy publicznej. Państwa członkowskie UE zostały zobowiązane do wyznaczenia jednej krajowej jednostki akredytującej do prowadzenia tej działalności. Polskie Centrum Akredytacji zostało wskazane przez ministra właściwego do spraw gospodarki, jako jedyna krajowa jednostka akredytująca w świetle rozporządzenia nr 765/2008.

Głównym celem rozporządzenia jest wzmocnienie statusu akredytacji, doskonalenie spójności oferowanych usług akredytacyjnych oraz zwiększenie zaufania do akredytacji jako na-

rzędzia stosowanego przez władze publiczne. Najważniejszym zapisem dla jednostek akredytowanych i ubiegających się o akredytację jest zagwarantowanie, iż w Unii Europejskiej wystarczy tylko jeden certyfikat akredytacji, który będzie uznawany na całym terytorium Unii. W praktyce oznacza to uniknięcie wielokrotnej akredytacji, a tym samym ograniczenie kosztów związanych z ubieganiem się i utrzymaniem akredytacji.

Podpisanie porozumienia pomiędzy European co-operation for Accreditation a Komisją Europejską

30 czerwca 2010 r. w Brukseli zostało podpisane formalne porozumienie o współpracy pomiędzy European co-operation for Accreditation a Komisją Europejską. Porozumienie to jest zwieńczeniem procesu uznawania EA jako europejskiej infrastruktury odpowiedzialnej za akredytację w ramach systemu oceny zgodności. Zgodnie z jego postanowieniami podpisano także dodatkową umowę o przyznaniu EA dotacji, z przeznaczeniem na wsparcie dalszego rozwoju systemu oceny zgodności w Europie.

6.9 UDZIAŁ W PROJEKTACH WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UE

Udział w warsztatach zorganizowanych w ramach projektów UE realizowanych na Białorusi i w Armenii, w ramach programu TAIEX.

W czerwcu i lipcu 2010 roku przedstawiciele PCA wzięli udział w dwóch międzynarodowych warsztatach zorganizowanych przez Komisję Europejską w ramach programu TAIEX, którego celem było udzielenie wsparcia krajom objętym Europejską Polityką Sąsiedztwa, między innymi poprzez pomoc we wdrażaniu legislacji unijnej.

Pierwsze warsztaty zatytułowane „Akredytacja, nadzór rynku oraz ogólne bezpieczeństwo produktów” odbyły się

w Mińsku, na Białorusi. Współorganizatorem i jednocześnie gospodarzem warsztatów był Państwowy Komitet Normalizacji Białorusi (Gosstandard).

Drugie wydarzenie, poświęcone systemowi akredytacji jednostek oceniających zgodność, funkcjonującemu w Unii Europejskiej, zorganizowano w Erewaniu, we współpracy z Ministerstwem Gospodarki Armenii oraz Armeńską Agencją Akredytacji.

Celem spotkań było przeszkolenie urzędników zaangażowanych w reformy systemu akredytacji/nadzoru rynku na Białorusi i w Armenii oraz osób odpowiedzialnych za tworzenie nowego prawa, zgodnego z międzynarodowymi wymaganiami i legislacją unijną. W warsztatach uczestniczyli eksperci z siedmiu krajów, w tym reprezentanci pięciu europejskich jednostek akredytujących – członków EA, tj. holenderskiej, litewskiej, łotewskiej, niemieckiej i polskiej. W imieniu PCA swoje prezentacje przedstawili specjaliści z Działu Akredytacji Laboratoriów Badawczych oraz Działu Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Inspekcyjnych.

Wykłady nawiązywały zarówno do teorii, jak i praktyk. Dotyczyły regulacji prawnych, instytucji i organizacji działających w obszarze europejskiego systemu oceny zgodności, wymagań, jakie musi spełnić krajowa jednostka akredytująca oraz zagadnień związanych ze wzajemnym uznawaniem. Szczególną uwagę zwrócono na rozporządzenie (WE) nr 765/2008.

Udział w projekcie UE „Nordic-Baltic Mobility Programme - Sharing of competences between accreditation bodies”

Polskie Centrum Akredytacji było jednym z uczestników projektu Komisji Europejskiej „Encourage Sharing of Competences between Accreditation Bodies” w ramach „Nordic-Baltic Mobility Programme” - obejmującego wsparcie dla państw regionu bałtyckiego i nordyckiego. Projekt zakładał wymianę wiedzy i doświadczeń m.in. w takich obszarach jak żywność, bariery w handlu, poprawa warunków transportowych, poziomu infrastruktury i usług, energetyka, a także współpracę w obszarze zanieczyszczenia mórz oraz walki z przestępczością.

W ramach wymiany doświadczeń pomiędzy jednostkami akredytującymi z krajów uczestniczących w projekcie, w tym z Danii, Szwecji, Estonii, Finlandii, Polski, Litwy i Łotwy w 2010 roku zorganizowano dwa spotkania, dotyczące:

- akredytacji weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych (weryfikatorzy GHG) - organizatorem był FINAS (Finnish Accreditation Service). Podczas spotkania przeprowadzono dyskusję m.in. nt.: planowanych zmian w podstawach

wymagań akredytacyjnych, rozszerzenia systemu akredytacji weryfikatorów o emisje gazów cieplarnianych z działalności lotniczej, kompetencji weryfikatorów, kryteriów uznawania weryfikatorów zagranicznych, częstotliwości ocen weryfikatorów i ich obserwacji, a także ustalania czasu trwania weryfikacji raportu.

- akredytacji organizatorów badań biegłości - organizatorem było PCA. Dyskusja obejmowała m.in.: wymagania dla auditorów, zagadnienia dotyczące wyznaczania wartości przypisanych, deklarowania niepewności pomiaru przez uczestników, jednorodności i stabilności obiektów badań biegłości oraz prezentowania zakresów akredytacji. Podczas spotkania omówiono także plany poszczególnych jednostek akredytujących dotyczące wdrożenia normy EN ISO/IEC 17043:2010.

Przystąpienie do konsorcjum dot. realizacji projektu UE na Białorusi i Ukrainie

W związku z potrzebą zaangażowania się polskich instytucji w tworzenie i umacnianie systemu oceny zgodności w krajach wschodnich oraz wspierania swobodnego przepływu towarów i usług w Europie i na świecie, w 2010 roku Polskie Centrum Akredytacji przystąpiło do konsorcjum, którego celem była realizacja projektu Unii Europejskiej dotyczącego wsparcia Białorusi w obszarze zapewnienia jakości, normalizacji i metrologii - Support to Quality Infrastructure in Belarus - Food Safety - EuropeAid/128997/C/SER/BY. W skład konsorcjum, oprócz PCA, weszła francuska organizacja AFNOR, której działalność w głównej mierze ma na celu wsparcie rozwoju ekonomicznego krajów trzecich w harmonizacji struktur tych krajów ze strukturami europejskimi oraz France Vétérinaire International, organizacja skupiająca francuskie instytucje odpowiedzialne za nadzór i bezpieczeństwo żywności. Do końca 2010 r. projekt pozostawał na etapie opublikowania informacji przez Komisję Europejską.

Kolejnym projektem, w który zaangażowało się Polskie Centrum Akredytacji był projekt dotyczący wsparcia technicznego dla rządu Ukrainy w obszarze regulacji technicznych, nadzoru rynku, normalizacji, metrologii, systemu oceny zgodności i akredytacji – „Promoting mutual trade by removing technical barriers to trade between Ukraine and the European Union” EuropeAid/130198/C/SER/UA. W tym celu, w 2010 r. PCA przystąpiło do konsorcjum z partnerami z Francji, Niemiec i Słowacji. Liderem konsorcjum była francuska organizacja DMI Associates, której działalność w głównej mierze ukierunkowana jest na wspieranie rozwoju ekonomicznego i instytucjonalnego na rynkach kształtujących się. Po opublikowaniu przez Komisję Europejską „Procurement notice”, konsorcjum złożyło „expression of interest”.

07 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA POLSKIEGO CENTRUM AKREDYTACJI W 2010 R.

W 2010 r. podstawą gospodarki finansowej był roczny projekt planu zatwierdzony przez Dyrektora PCA.

Inwestycje w środki trwałe finansowane były ze środków własnych.

Koszty działalności, w tym wynagrodzenia pracowników, pokrywane były z osiągniętych przychodów.

Zatwierdzony zysk PCA został przeznaczony na:

- fundusz podstawowy w wysokości 1 415 113 PLN
- wpłatę do budżetu w wysokości 606 477 PLN

Podstawą prawną działania PCA, jako krajowej jednostki akredytującej, jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jednolity Dz.U.z 2010 r. Nr 138, poz. 935 ze zm.) oraz następujące akty wykonawcze:

- Zarządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 04.11. 2003 r., w sprawie nadania statutu Polskiemu Centrum Akredytacji,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 kwietnia 2004 r., w sprawie sposobu ustalania opłat za czynności związane z systemem oceny zgodności oraz akredytacją jednostek certyfikujących, kontrolujących i laboratoriów (Dz. U. Nr 70, poz. 636)

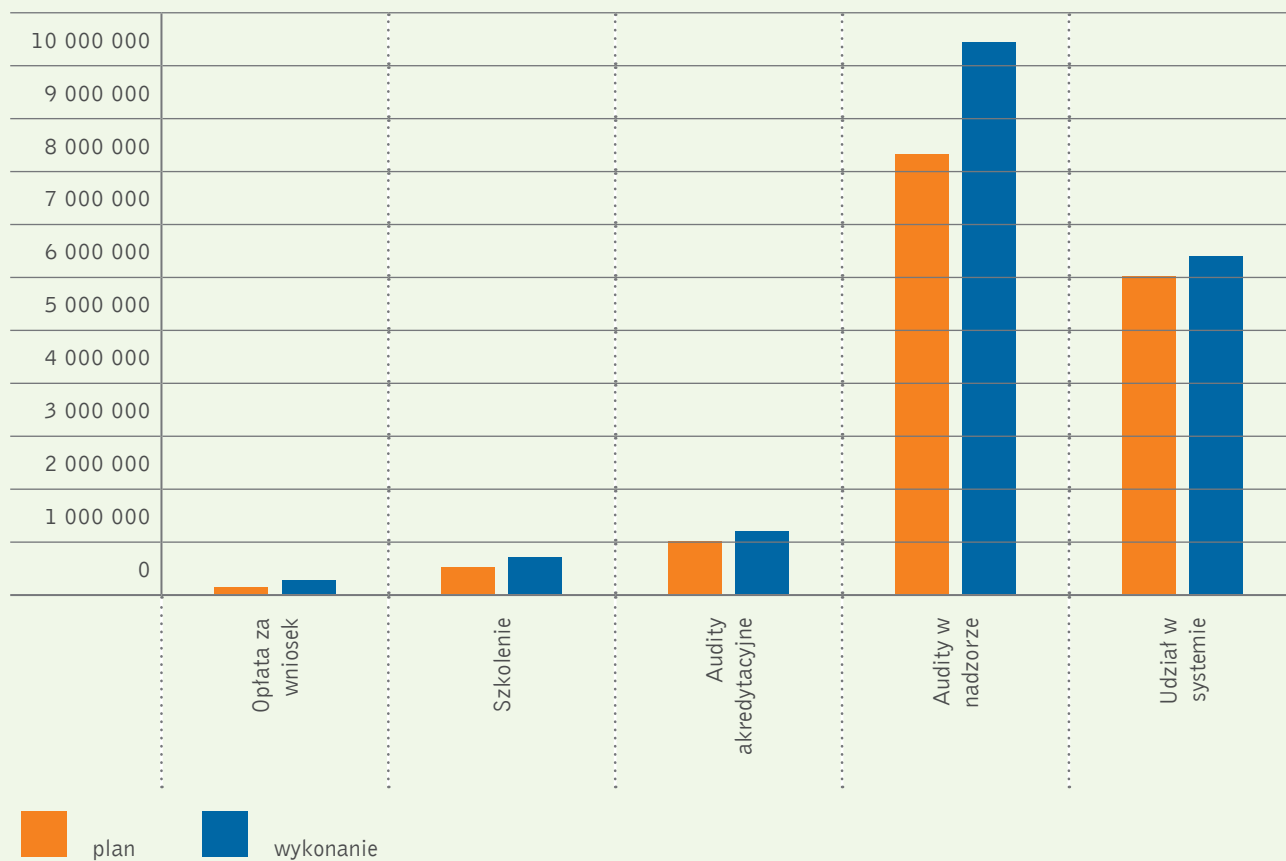
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu

PCA pobiera opłaty za świadczone usługi na podstawie cennika, który powstał w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów. Ustalony w cenniku koszt roboczogodziny PCA w roku 2010 wynosił 120 PLN.

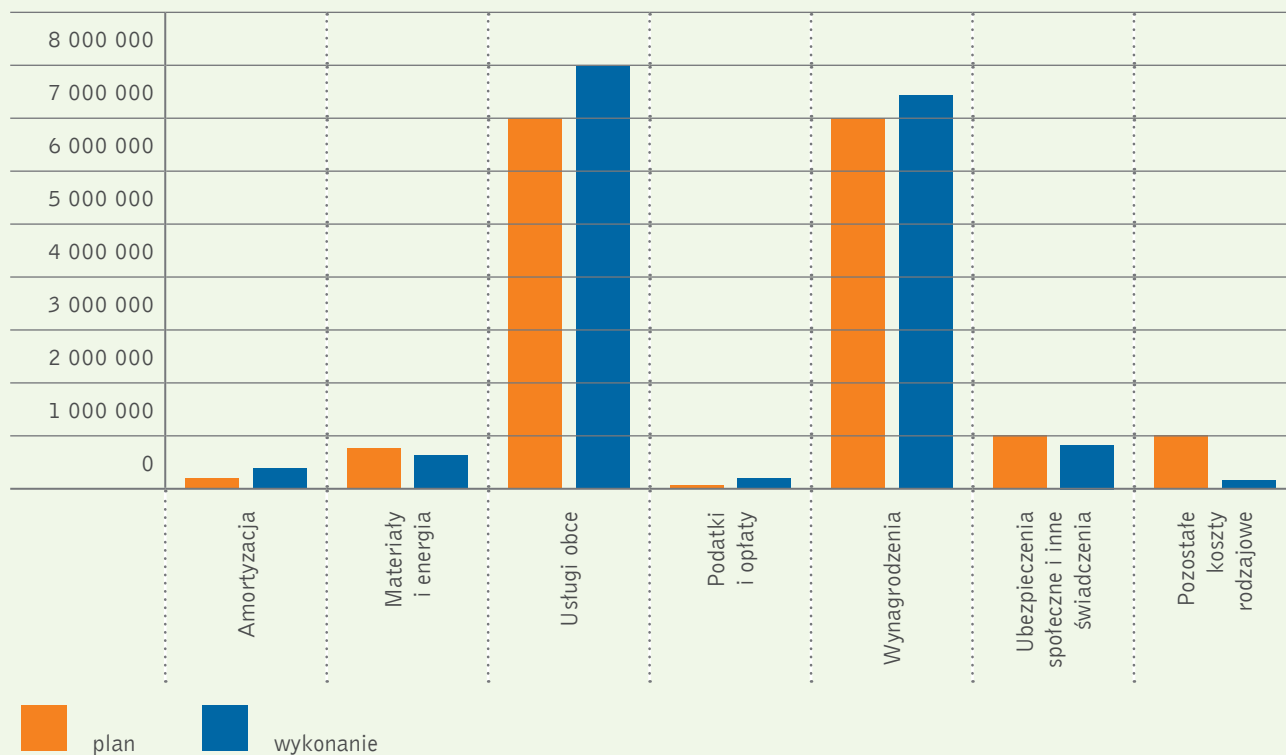
Sytuacja finansowa PCA była w 2010 r. stabilna. Osiągnięty zysk wynikał z rosnącej tendencji do akredytowania się nowych organizacji. Cennik świadczonych przez PCA usług nie uległ w 2010 r. zmianie. Koszt roboczogodziny pozostał na nie zmienionym poziomie. Osiągnięta w 2010 r. nadwyżka finansowa przeznaczona została na zwiększenie funduszu podstawowego PCA.

W kolejnych latach środki finansowe przeznaczone zostaną przede wszystkim na spłatę kredytu bankowego, związanego z zakupem budynku – siedziby PCA oraz dalsze inwestycje, zmierzające do modernizacji i rozbudowy budynku.

7.1 PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ W 2010 R.

7.2. KOSZTY W 2010 R.

7.3 BILANS ZA 2010 ROK

Aktywa

+/-	Poz.	Nazwa pozycji	2010-12-31	2009-12-31
-	A.	Aktywa trwałe	4.832.295,26	4.901.839,75
	I	Wartości niematerialne i prawne	8.508,09	8.534,71
	1.	Koszty zakończonych prac rozwojowych	0,00	0,00
	2.	Wartość firmy	0,00	0,00
	3.	Inne wartości niematerialne i prawne	8.508,09	8.534,71
	4.	Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
	II	Rzeczowe aktywa trwałe	4.823.787,17	4.893.305,04
	1.	Środki trwałe	4.823.787,17	4.893.305,04
	a)	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	369.000,00	369.000,00
	b)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	4.194.441,53	4.258.202,42
	c)	urządzenia techniczne i maszyny	152.539,18	151.707,38
	d)	środki transportu	54.038,80	67.178,28
	e)	narzędzia i przyrządy	53.767,66	47.216,96
	2.	Środki trwałe w budowie	0,00	0,00
	3.	Zaliczki na środki trwałe w budowie	0,00	0,00
	III	Należności długoterminowe	0,00	0,00
	1.	Od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	2.	Od pozostałych jednostek	0,00	0,00
	IV	Inwestycje długoterminowe	0,00	0,00
	1.	Nieruchomości	0,00	0,00
	2.	Wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
	3.	Długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
	4.	Inne inwestycje długoterminowe	0,00	0,00
	V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
	1.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,00	0,00
	2.	Inne rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
-	B.	Aktywa obrotowe	7.773.031,87	6.272.931,18
	I	Zapasy	0,00	0,00
	1.	Materiały	0,00	0,00
	2.	Półprodukty i produkty w toku	0,00	0,00
	3.	Produkty gotowe	0,00	0,00
	4.	Towary	0,00	0,00
	5.	Zaliczki na dostawy	0,00	0,00
	II	Należności krótkoterminowe	620.483,71	449.243,56
	1.	Należności od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	a)	z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty	0,00	0,00
	b)	do 12 miesięcy	0,00	0,00
	c)	powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
	d)	inne	0,00	0,00
	2.	Należności od pozostałych jednostek	620.483,71	449.243,56
	a)	z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty	403.946,13	291.309,56
	[1]	do 12 miesięcy	403.946,13	291.309,56
	[2]	powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
	b)	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych	186.437,00	137.749,00
	c)	inne	30.100,58	20.185,00
	d)	dochodzone na drodze sądowej	0,00	0,00
	III	Inwestycje krótkoterminowe	7.114.419,61	5.793.157,06
	1.	Krótkoterminowe aktywa finansowe	7.114.419,61	5.793.157,06
	a)	w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
	b)	w pozostałych jednostkach	0,00	0,00
	c)	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	7.114.419,61	5.793.157,06
	[1]	środki pieniężne w kasie i na rachunkach	7.114.419,61	5.793.157,06
	[2]	inne środki pieniężne	0,00	0,00
	[3]	inne aktywa pieniężne		
	2.	Inne inwestycje krótkoterminowe		
	IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	38.128,55	30.530,56
		Suma:	12.605.327,13	11.174.770,93

Pasywa

+/-	Poz.	Nazwa pozycji	2010-12-31	2009-12-31
-	A.	Kapitał (fundusz) własny	9.002.265,58	7.587.152,30
	I	Kapitał (fundusz) podstawowy	7.587.152,30	5.864.595,12
	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	0,00	0,00
	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	0,00	0,00
	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	0,00	0,00
	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	0,00	0,00
	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	0,00	0,00
	VIII	Zysk (strata) netto	2.021.590,40	2.460.795,97
	IX	Odpisy z zysku netto wciągu roku obrotowego (-)	-606.477,12	-738.238,79
-	B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	3.603.061,55	3.587.618,63
	I	Rezerwy na zobowiązania	0,00	70.000,00
	1.	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,00	0,00
	2.	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	0,00	0,00
	a)	długoterminowa	0,00	0,00
	b)	krótkoterminowa	0,00	0,00
	3.	Pozostałe rezerwy	0,00	70.000,00
	a)	długoterminowe	0,00	0,00
	b)	krótkoterminowe	0,00	70.000,00
	II	Zobowiązania długoterminowe	371.592,00	398.134,32
	1.	Wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
	2.	Wobec pozostałych jednostek	371.592,00	398.134,32
	a)	kredyty i pożyczki	371.592,00	398.134,32
	b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00
	c)	inne zobowiązania finansowe	0,00	0,00
	d)	inne	0,00	0,00
-	III	Zobowiązania krótkoterminowe	1.786.562,34	1.702.817,63
-	1.	Wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
	a)	z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności	0,00	0,00
	[1]	do 12 miesięcy	0,00	0,00
	[2]	powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
	b)	inne	0,00	0,00
-	2.	Wobec pozostałych jednostek	1.749.882,93	1.675.339,58
	a)	kredyty i pożyczki	26.542,32	26.542,32
	b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		0,00
	c)	inne zobowiązania finansowe		0,00
-	d)	z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności	183.606,90	125.106,65
-	[1]	do 12 miesięcy	183.606,90	125.106,65
-	[2]	powyżej 12 miesięcy		0,00
	e)	zaliczki otrzymane na dostawy		0,00
	f)	zobowiązania wekslowe		0,00
	g)	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	1.226.478,30	1.259.996,91
	h)	z tytułu wynagrodzeń	313.255,41	263.693,70
	i)	inne	0,00	0,00
	3.	Fundusze specjalne	36.679,41	27.478,05
	IV	Rozliczenia międzyokresowe	1.444.907,21	1.416.666,68
	1.	Ujemna wartość firmy	0,00	0,00
	2.	Inne rozliczenia międzyokresowe	1.444.907,21	1.416.666,68
	a)	długoterminowe	0,00	0,00
	b)	krótkoterminowe	1.444.907,21	1.416.666,68
		Suma	12.605.327,13	11.174.770,93

Rachunek zysków i strat za 2010 rok

+/-	Poz.	Nazwa pozycji	01.01.2010 r. – 31.12.2010 r.	01.01.2009 r.- 31.12.2009 r.
	A	Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym	18.251.325,81	16.795.158,00
*	-	od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	I	Przychody netto ze sprzedaży produktów	18.251.325,81	16.795.158,00
	II	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	0,00	0,00
	B.	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym	10.878.524,87	9.675.107,69
	-	jednostkom powiązanym	0,00	0,00
	I	Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	10.878.524,87	9.675.107,69
	II	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00
	C.	Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)	7.372.800,94	7.120.050,31
	D.	Koszty sprzedaży	0,00	0,00
	E.	Koszty ogólnego zarządu	5.073.632,28	4.373.760,19
	F.	Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)	2.299.168,66	2.746.290,12
	G.	Pozostałe przychody operacyjne	62.582,15	85.194,74
	I	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0,00	0,00
	II	Dotacje	0,00	0,00
	III	Inne przychody operacyjne	62.582,15	85.194,74
	H.	Pozostałe koszty operacyjne	3.383,30	1.509,15
	I	Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0,00	0,00
	II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	0,00	0,00
	III	Inne koszty operacyjne	3.383,30	1.509,15
	IV	Rozliczenie zespołu 4	0,00	0,00
	I.	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H)	2.358.367,51	2.829.975,71
-*	J.	Przychody finansowe	182.566,61	152.103,78
	I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:	0,00	0,00
	1.	od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	II	Odsetki, w tym:	182.566,61	152.103,78
	1.	od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	III	Zysk ze zbycia inwestycji	0,00	0,00
	IV	Aktualizacja wartości inwestycji	0,00	0,00
	V	Inne	0,00	0,00
-	K.	Koszty finansowe	16.088,72	18.548,52
-*	I	Odsetki, w tym:	14.603,62	18.548,52
	1.	dla jednostek powiązanych	0,00	0,00
	II	Strata ze zbycia inwestycji	0,00	0,00
	III	Aktualizacja wartości inwestycji	0,00	0,00
	IV	Inne	1.485,10	0,00
	L.	Zysk (strata) z działalności gospodarczej (I+J-K)	2.524.845,40	2.963.530,97
	M.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (M.I-M.II.)	0,00	0,00
	I	Zyski nadzwyczajne	0,00	0,00
	II	Straty nadzwyczajne	0,00	0,00
	N.	Zysk (strata) brutto (L+M)	2.524.845,40	2.963.530,97
	O.	Podatek dochodowy	503.255,00	502.735,00
	P.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,00	0,00
	R.	Zysk (strata) netto (N-O-P)	2.021.590,40	2.460.795,97

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

01-382 Warszawa ul. Szczotkarska 42
tel. +48 22 355 70 00 fax+ 48 22 355 70 18 www.pca.gov.pl